

Latvijas Republika

**PĀRTIKAS DROŠĪBAS, DZĪVNIEKU VESELĪBAS
UN VIDES ZINĀTNISKAIS INSTITŪTS "BIOR"**

Lejupes iela 3, Rīga, LV - 1076, Latvija, tālr. 67620526, fakss 67620434
e-pasts: bior@bior.gov.lv ; www.bior.gov.lv

Rīgā

19.03.2014 Nr. 17-2/46
Uz 11.03.2014 Nr. 1.12./17 580

Ventspils novada pašvaldībai
Kopija: Valsts vides dienestam

**Zivsaimnieciskās ekspertīzes atzinums, kas papildina ZI „BIOR” 07.05.2013.
atzinumu Nr.17-2/86 „Zivsaimnieciskās ekspertīzes atzinums par *Riverways* laivošanas
projekta realizāciju Engures upē”**

1. Ekspertīzes pasūtītājs

Ventspils novada pašvaldība.

2. Saņemtie dokumenti

Ventspils novada pašvaldības 11.03.2014. vēstule Nr. 1.12./IZ 580 „Par atkārtotu zivsaimnieciskās ekspertīzes atzinuma izsniegšanu”.

3. Ekspertīzes objekts

ZI „BIOR” 07.05.2013. atzinuma Nr.17-2/86 papildināšana saistībā ar nepieciešamību projekta *Riverways* realizāciju veikt faktiski visā Engures upē no Ozoldangām līdz upes ietekai Puzes ezerā. Atzinumā Nr.17-2/86 novērtēta projekta realizācija divos posmos (no piketa 19/30 līdz piketam 21/60 un no piketa 12/60 līdz piketam 13/20).

Citas būtiskas izmaiņas projekta realizācijā nav paredzētas.

4. Ekspertīze

Ekspertīzes veikšanai izmantoti pasūtītāja vēstulē norādītā informācija, ZI „BIOR” 07.05.2013. atzinums Nr.17-2/86 un ZI „BIOR” Zivju resursu pētniecības departamenta dati. Ekspertīze sagatavota atbilstoši 08.05.2001. MK noteikumu Nr.188 „Saimnieciskās darbības rezultātā zivju resursiem nodarītā zaudējuma noteikšanas un kompensācijas kārtība” prasībām. Ekspertīzē nav ņemti vērā 30.09.2010. MK noteikumu Nr. 925 „Sugu un biotopu aizsardzības jomas ekspertu atzinuma saturs un tajā ietvertās minimālās prasības” nosacījumi.

4.1. Ūdenstilpes un tās ihtiofaunas raksturojums

Ūdenstilpes un tās ihtiofaunas raksturojums ir sniegts ZI „BIOR” 07.05.2013. atzinumā Nr.17-2/86. ZI „BIOR” Zivju resursu pētniecības departaments uzskata, ka minētajā atzinumā sniegtais raksturojums kopumā attiecināms arī uz papildus tīrāmo upes posmu un tā būtiska papildināšana nav nepieciešama.

4.2. Ekspertīzes objekta paredzamā ietekme uz zivju resursiem un ieteikumi tās samazināšanai

Plānoto darbu paredzamā ietekme uz zivju resursiem un ieteikumi tās samazināšanai ir sniegti ZI „BIOR” 07.05.2013. atzinumā Nr.17-2/86. Tīrāmā posma pagarināšana būtiski

SAŅĒMIS
VENTSPILS NOVADA PAŠVALDĪBA

26.03.2014

Reģ. Nr. 1N6822

nemaina plānotās darbības raksturu, tāpēc ZI "BIOR" uzskata, ka minētajā atzinumā uzskaitītos nelabvēlīgās ietekmes faktorus pārskatīt nav nepieciešams.

Tāpat nav nepieciešams pārskatīt arī ZI „BIOR” 07.05.2013. atzinuma Nr.17-2/86 rekomendācijas nelabvēlīgās ietekmes uz zivju resursiem samazināšanai t.i.:

1. Samazināt darbu ietekmi uz zivju un citu ūdens organismu dzīvotnēm:
  - a. izvairīties no tehnikas pārvietošanās pa upes gultni un iespēju robežās samazināt arī cilvēku pārvietošanos pa upes gultni;
  - b. maksimāli izvairīties no gultnes pārveidošanas, tajā skaitā no siekstu, akmeņu un citu potenciālo zivju slēptuvju izcelšanas no ūdens.
2. Samazināt ūdens piesārņošanu darbu veikšanas laikā, tajā skaitā:
  - a. iespēju robežās samazināt uzturēšanās rašanos un izplatīšanos ar upes gultni saistīto darbu laikā;
  - b. novērst naftas produktu nonākšanu ūdenī no darbos izmantojamās tehnikas un maksimāli samazināt cita veida ūdens piesārņojuma (sadzīves atkritumi u.c.) risku;
3. Samazināt projekta realizācijas darbu nelabvēlīgo ietekmi uz zivju nārstu un nārsta migrāciju – darbus, kas tieši saistīti ar Engures gultni un ūdeni, kā arī darbus, kas saistīti ar spēcīgu troksni vai būtisku upes ūdens piesārņošanas risku neveikt galvenajā saldūdens zivju nārsta laikā no 16. aprīļa līdz 20. jūnijam.

5. Norādījumi zivju resursiem nodarīto zaudējumu aprēķināšanai un kompensācijai

Tirāmā upes posma pagarināšana būtiski nemaina darbu raksturu, tāpēc ZI „BIOR” uzskata, ka jāatstāj spēkā ZI „BIOR” 07.05.2013. atzinuma Nr.17-2/86 norādījumi zivju resursiem nodarīto zaudējumu aprēķināšanai un kompensēšanai, t.i.:

- Ja *Riverways* laivošanas projekta realizācija Engures upē tiks veikta atbilstoši rekomendācijām zaudējumu samazināšanai, paredzams, ka zivju resursiem vērā ņemami zaudējumi netiks nodarīti, tāpēc zaudējumu aprēķināšana un kompensēšana nebūs nepieciešama.
- Iespējamo zaudējumu novērtēšana būs nepieciešama, ja saistībā ar veicamajiem darbiem notiks vērā ņemama Engures upes gultnes pārveidošana vai ūdens piesārņošana, kā arī, ja Engures upē tiks konstatēta zivju bojāeja vai cita veida nelabvēlīga ietekme uz zivju resursiem.

Zivju resursu pētniecības
departamenta vadītājs

Georgs Korņilovs

Abersons 67618899

Latvijas Republika

**PĀRTIKAS DROŠĪBAS, DZĪVNIEKU VESELĪBAS
UN VIDES ZINĀTNISKAIS INSTITŪTS "BIOR"**

Lejupes iela 3, Rīga, LV - 1076, Latvija, tālr. 67620526, fakss 67620434
e-pasts: bior@bior.gov.lv ; www.bior.gov.lv

Rīgā

07.05.2013 Nr. 17-2/86
Uz 24.04.2013 Nr. 1.12./12889

Ventspils novada pašvaldībai
Kopija: Valsts vides dienestam

**Zivsaimnieciskās ekspertīzes atzinums par *Riverways* laivošanas projekta realizāciju
Engures upē**

1. Ekspertīzes pasūtītājs

Ventspils novada pašvaldība.

2. Saņemtie dokumenti

Ventspils novada pašvaldības 24.04.2013. vēstule Nr. 1.12./IZ889 „Par *Riwerways* laivošanas projektu Engures upē” ar pievienotu laivošanas posma karti un īsu projekta aprakstu

3. Ekspertīzes objekts

Riverways laivošanas projekta realizācija Engures upē.

Atbilstoši saņemtajos dokumentos norādītajai informācijai projekts paredz izveidot un labiekārtot Kurzemes upju laivošanas maršrutus. Projekta ietvaros divos posmos (no piketa 19/30 līdz piketam 21/60 un no piketa 12/60 līdz piketam 13/20) paredzēti upes attīrīšanas darbi un trīs laivotāju pieturvietu labiekārtošana.

Tīrīšanas darbu ietvaros paredzēts attīrīt laivošanas ceļu no sakritušiem kokiem, izvākt peldošās kritalas un atkritumus. Laivotāju pieturvietu labiekārtošanas ietvaros paredzēts iedzīt mietus laivu piesiešanai un attīrīt krasta slīpni no aizaugumiem. Vērā ņemama upes padziļināšana vai gultnes pārveidošana projekta ietvaros nav paredzēta.

Detalizēta informācija par darbu veikšanas laiku, kā arī darbos izmantojamo tehniku un tehnoloģiju saņemtajos dokumentos nav norādīta.

4. Ekspertīze

Ekspertīzes veikšanai izmantoti pasūtītāja iesniegtie materiāli un Pārtikas drošības, dzīvnieku veselības un vides zinātniskā institūta „BIOR” Zivju resursu pētniecības departamenta dati. Ekspertīze sagatavota atbilstoši Ministru kabineta 2001. gada 8. maija noteikumu Nr.188 „Saimnieciskās darbības rezultātā zivju resursiem nodarītā zaudējuma noteikšanas un kompensācijas kārtība” prasībām. Ekspertīzē nav ņemti vērā 30.09.2010. MK noteikumu Nr. 925 „Sugu un biotopu aizsardzības jomas ekspertu atzinuma saturs un tajā ietvertās minimālās prasības” nosacījumi.

4.1. Ūdenstilpes vai tās daļas un ihtiofaunas raksturojums

Engures upe ir aptuveni 20 km gara Irbes upes baseina upe, kas savieno Usmas un Puzes ezerus. Engures upes sateces baseina laukums nedaudz pārsniedz 500 km², bet vidējais kritums ir mazāks nekā 0,5 m/km.

SAŅEMTS
VENTSPILS NOVADA PAŠVALDĪBA

13.05.2013

Reģ. Nr. 11/10034

ZI „BIOR” Zivju resursu pētniecības departamenta rīcībā nav aktuālu Engures upes zivju faunas pētījumu datu. Spriežot pēc analogijas ar līdzīgām ūdenstecēm un datiem par zivju faunu Usmas un Puzes ezeros, var uzskatīt, ka Engures upes saimnieciski nozīmīgo zivju faunā dominē raudas, asari un līdakas. Iespējams, ka upē sastopami arī zandarti, vēdzeles, plauži, līņi u.c. saimnieciski nozīmīgu sugu zivis. Upē sastopamas arī zivis bez vērā ņemamas zivsaimnieciskās vērtības – bārdainie akmeņgrauži, auslejas u.c.

Engures upes nozīme zivju migrāciju nodrošināšanā vērtējama kā nenozīmīga. Zivju migrāciju ierobežo gan aizsprosti, kas atrodas no Puzes ezera iztekošajā Rindas upē, gan Gravas un Vecdzirnavu HES aizsprosts un zušķerājs Engures upē.

4.2. Ekspertīzes objekta paredzamā ietekme uz zivju resursiem un ieteikumi tās samazināšanai

Ar upju gultni un ūdeni saistītiem darbiem ir vairāki vērā ņemami zivsaimniecisko zaudējumu riska faktori. Nozīmīgākie no tiem ir zivju (arī zivju ikru, kāpuru un mazuļu) un zivju barības organismu bojāeja, kā arī zivju un citu ūdens organismu dzīvotņu pārveidošana. Zivju bojāeja zivju resursiem nodara tiešus zaudējumus, savukārt zivju barības organismu bojāeja un dzīvotņu pārveidošana nodara zaudējumus ūdenstilpes potenciālās zivsaimnieciskās produktivitātes samazināšanās rezultātā.

Konkrētajā gadījumā projekta realizācijas nelabvēlīgo ietekmi uz Engures upi samazina fakts, ka projekta ietvaros nav paredzēti būtiski padziļināšanas vai cita veida gultnes pārveidošanas darbi. Minētā iemesla dēļ var prognozēt, ka zivju un citu ūdens organismu dzīvotnes Engures upē tiks pārveidotas minimāli un projekta realizācija neatstās vērā ņemamu negatīvu ietekmi uz upes potenciālo zivsaimniecisko produktivitāti.

Vērā ņemamu zivsaimniecisko zaudējumu risks projekta īstenošanas gaitā ir saistīts ar iespējamo nārsta sekmju samazināšanos un zivju bojāeju. Zivis to jaunākajās attīstības stadijās ir jutīgākas pret vides parametru svārstībām un nespēj aktīvi pamest kritiskās ietekmes zonu. Minētā iemesla dēļ nārsta sekmju samazināšanās un zivju bojāejas risks saistīts galvenokārt ar iznērsto ikru vai izšķīlušos kāpuru bojāeju ūdens piesārņojuma vai mehāniskas iedarbības dēļ. Darbu radītais troksnis un piesārņojums var traucēt arī nārsta norisi.

Būtiskas ūdens piesārņošanas gadījumā iespējama arī pieaugušu zivju vai zivju barības organismu bojāeja. Tomēr, ņemot vērā to, ka darbu ietvaros nav paredzēti padziļināšanas vai cita veida gultnes pārveidošanas darbi, vērā ņemama pieaugušu zivju vai zivju barības organismu bojāeja Engures upē projekta realizācijas dēļ ir maz ticama.

Projekta realizācijas nelabvēlīgās ietekmes uz zivju resursiem samazināšanai ZI „BIOR” Zivju resursu pētniecības departaments rekomendē:

1. Samazināt darbu ietekmi uz zivju un citu ūdens organismu dzīvotnēm:
  - a. izvairīties no tehnikas pārvietošanās pa upes gultni un iespēju robežās samazināt arī cilvēku pārvietošanos pa upes gultni;
  - b. maksimāli izvairīties no gultnes pārveidošanas, tajā skaitā no siekstu, akmeņu un citu potenciālo zivju slēptuvju izcelšanas no ūdens.
2. Samazināt ūdens piesārņošanu darbu veikšanas laikā, tajā skaitā:
  - a. iespēju robežās samazināt uzduļķojuma rašanos un izplatīšanos ar upes gultni saistīto darbu laikā;
  - b. novērst naftas produktu nonākšanu ūdenī no darbos izmantojamās tehnikas un maksimāli samazināt cita veida ūdens piesārņojuma (sadzīves atkritumi u.c.) risku;
3. Samazināt projekta realizācijas darbu nelabvēlīgo ietekmi uz zivju nārstu un nārsta migrāciju – darbus, kas tieši saistīt ar Engures gultni un ūdeni, kā arī darbus, kas saistīti ar spēcīgu troksni vai būtisku upes ūdens piesārņošanas risku neveikt galvenajā saldūdens zivju nārsta laikā no 16. aprīļa līdz 20. jūnijam.

5. Norādījumi par zivju resursiem nodarīto zaudējumu aprēķinu un kompensāciju

Ja *Riverways* laivošanas projekta realizācija Engures upē tiks veikta atbilstoši rekomendācijām zaudējumu samazināšanai, paredzams, ka zivju resursiem vērā ņemami zaudējumi netiks nodarīti, tāpēc zaudējumu aprēķināšana un kompensēšana nebūs nepieciešama.

Iespējamo zaudējumu novērtēšana būs nepieciešama, ja saistībā ar veicamajiem darbiem notiks vērā ņemama Engures upes gultnes pārveidošana vai ūdens piesārņošana, kā arī, ja Engures upē tiks konstatēta zivju bojāeja vai cita veida nelabvēlīga ietekme uz zivju resursiem.

Zivju resursu pētniecības
departamenta vadītājs

Georgs Korņilovs

Abersons 67618899